

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden, Aprilis 26-ik napján, 1814-dik esztendőben.

Frantzia Birodalom.

Néhány napoktól fogva azokkal a helybehagyó Aktákkal volt tele a *Párisi Monitör*, mellyek az országnak minden részeiről, gyülekezeteiktől, tisztikaroktól, 's külömbkülömb nagy emberektől érkeztek a' Prov. Országlószékhez. Mindezek azt fejezik - ki örvendező szívvel lélekkel, hogy ők a' *Bonaparte*' letétettetését illető minden végzéseiben egyetértének. Azt írja a' Monitör, hogy oly nagy számmal érkeznek - bé ezek a' helybehagyó Akták, hogy ki sem lehet az újságban mind adni, melyre nézve csak a' nevezetesebbek adattathatnak - ki, oly megjegyzéssel, hogy ezeknek sokasága elég nyilván jelenti, hogy a' *Bonaparte*' rettenetes esetét egész Frantzia ország úgy nézi, mint leg nagyobb szerentséjét, mint megtartatásának egyedül való eszközét.

A' nevezetesebb helybehagyó Akták között itt következnek néhányak:

A' Birodalom' fő Cancellariususa így írt *Blois* városából Hertzeg *Beneventhez* Aprilis 7-dikén: — Uram! Minthogy a' Birodalom' Fő Dignitarius Princezei *Senátorok*, jónak találom annyiban, a' mennyiben szükség, kinyilatkoztatni, hogy én a' *Senátus*nak minden Aktáit, mellyeket Aprilis 1-ső napjától fogva kiadott, helybehagyom. — „*Chambaceres*.

A' *Neufchateli* (volt) Hertzeg, a' *Senátus* Elölülőjéhez: — „Uram, *Senátus*' Elölülője! Szerentsémnek tartom a' magam ki-

nyilatkoztatását az Úrhoz béküldeni. Kérem az Urat, közölje azt a' *Senátussal*. Kelt *Fontenebleauban* April. 11-dik napján, 1814-ben. — „*Sándor* [*Berthier*], a' *Generálstáb*' vezére.

Az ő nyilatkoztatása ilyen szavakból állott: — „Uraim, *Senátorok*! Az *ármáda*' különös engedelmességgel viseltetett és nem tanátskozott; egyetértését kinyilatkoztatta, mint kötelessége megengedte. Esküvését hűségesen megtartván, hűséges lesz ahhoz a' *Fejedelem*hez is, kit a' *Frantzia* nemzet a' maga őseinek thronusára vissza hív. Én egyetértek magamra és a' *Generálstábra* nézve azon végzéseiben, mellyeket a' *Senátus* és a' *Provisoriai Országlószék* kiadtak. — „*Sándor*, *Princez Vice-Connetable*, a' *Generálstáb*' vezére.

A' *Feltrei* Hertzeg [*Clarke*] nyilatkoztatása: — „Uram! Minthogy azon *Országlószék* fejének, melynek éppen most vége lett, (lemondó) Aktái engemet magok feloldoztak minden kötelességek alól, mellyekkel hozzám és familiájához viseltetni tartoztam: tehát én azt a' szabadságot, mellyet nekem ez a' nagy történet adott, arra fordítom, hogy a' Hertzegséged és a' *Provisoriai Országlószék*' több tagjai' kezekbe leteszem ezen ígéretemet, hogy *Lajos Stanislaus Xaverius* Királyhoz és Felsőleges Familiájához hűséges leszek. Egyetértek azon *Constitutzlóban* is, mellyet a' *Senátus* Aprilis 6-dik napján meghatározott. — „

„*Feltrei* Hertzeg.

„Én által adom az én atyáim Királyá-

ik maradékának az alattam lévő 1600 testőrőket' és magamat, 's leteszem tisztjeim, katonáim, és a' magam nevünkben a' hűség' hitét: — „Generális Gróf *Segür*, a' betsületből való (fő és előkelő emberek' gyermekeiből álló) testőrző sereg' 3-dik Regementjének Oberstere.

Legnevezetesebb ezen sokféle hódoló Akták között az *Amiensi Advocatusok* ki nyilatkoztatása, melly azt mutatja, mint az újságírók megjegyzik, hogy különös öröm által kellett a' tudósok' ezen fajtájának elragadtatva lenni, mikor a' Napoleon' Dynastiájának letétetését meghalották: — „Isteni igasság! (ezek a' nevezett Advocatusok' szavai) Örök emlékezetre méltó nap! Halhatatlan nap! Nagy lelkű Sándor! Haza! Bourbonok! Betsület! Senátus! Hogy megrészegítettetek bennünket! Talán csak álmak mind ezek, és a' felserkenéstől kell félnünk? Nem, telyességgel nem! a' mi szerentsénk bizonyos dolog. Gondolatunkal, szívünkkel, szavunkkal, minden tagjainknak mozgatásával, 's a' bódulásnak mind azokkal a' jeleivel, mellyeket vóltaképpen lerajzolni lehetetlen, megégyezünk a' mi régi Dynastiánknek helyreállítatásában. Éljen *Lajos Stanislaus Xaverius!* Költ *Amiensben*, April. 6-dik napján, 1814-ben.“ — (ide vagyunk tételve egymás után az *Amiensi Advocatusok*nak neveik).

Senátor *Fouché* az *Otrantói* Hertzeg Párisba megérkezvén, a' *Beneventi* Hertzeghez ment audientziára, 's beadta ő is a' maga helybehagyó nyilatkoztatását,

A' birodalom' fő Cancellariusának helybehagyásával, mellyet feljebb leírtunk, ennek titoknokja érkezett-meg Párisba. E' hozta-bé *Orleansból* a' Ministerek helybehagyó jelentéseiket is. — (Ezen Ministerek helyett Ministeriális Biztosok folytatják most a' Ministeriális foglalatosságokat).

Páris Aprilis 12-dikén.

Nevezetes nap fog ez maradni a' His-

tóriában. Ma délben a' Provisoriai Országlószék' tagjai, a' Ministeriális biztosok, a' Magistratuális személyek, és a' nemzeti testőrző seregek öszszegyülekezvén, a' *Bondy* felé lévő sorompókhoz mentek, a' hova *Monsieur* a' Király' öttse és Gen. Lajtinántja megérkezett vala. Körülötte a' Nagy tisztok, Udvarnokok, és Frantzia Marschalok állottak, a' kik néki oda előre eleibe mentek vala. Hertzeg *Benevent* e'képpen szállította-meg ő Királyi Hertzegségét: — „*Monsieur!* Az a' szerentse, mellyet mi az újjászülettetésnek ezen szempillantatjában érzünk, kimondhatatlan, ha *Monsieur* a' mi kegyes felindúlással való hódolásunkat, 's tisztelettel telyes alázatosságunkat, azzal az égi jósággal fogadja, melly az ő Felséges Házának esmértető tulajdonsága.“ — A' Kir. Hertzeg' szavaiból ezeket tartották-meg: — „Uraim Provisoriai Országlószék' tagjai! Köszönöm az Uraknak, a' mit a' haza' javára véghez vittek. Én úgy meg vagyok indulva, hogy ki nem tudok miadent mondani, a' mit érzek. Semmi meghasonlás ne legyen többé! Békesség, 's Frantzia Ország! Ezt én még egyszer látom végezetre; e' nem változott semmit egyebet, tsakhogy egy Frantziával szaporodott.“ — E' szókat, éljen a' Király! éljen *Monsieur*, éljenek a' Bourbonok! követte minden felől. — *Chabron* is intézett a' Magistratusnak nevében egy beszédet a' Kir. Hertzeghez. A' sorompótól a' nagy templom felé folytatta útját az örvendező sokaság a' népnek meg nem szűnő *éljen* kiáltásai között. Valami 3 óra tájban érkezett a' Princz a' *Notre Dame'* templomához. Ennek Sanctuáriumában az Érsekek, Cardinálisok, Püspökök, és egyéb Papok öszsze gyülekezve voltak. A' chórust és egyéb első helyeket a' Generálisok 's egyéb fő emberek töltötték-el. A' jelenlévő sokaság között némelyek azért iparkodtak látni ő Kir. Hertzegségét, hogy többször még nem látták, mások, hogy megesmérik-é? Menyezettel fogadták a'

Chorusbéli papok a' nagy ajtónál ő Kir. Hertzegségét, ki is a' maga helyére kísértetvén első tselekedete volt, hogy térdre esvén az istennek hálát adjon. A' fő templomhoz tartozó Káptalan' nevében egy beszédet intézett hozzá Abbé *Lemire*, melyre ő Kir. Hertzegsége kegyesen felelt, melyet ismét *éljen!* rekesztett-bé. Azután a' *Te Deum* és *Domine salvum fac regem* éneklések mentek véghez; mindezek után hasonló pompával kikísértetett *Monsieur* menyegzet alatt a' templom nagy ajtaja eleibe, a' hol ismét lóra ülven, a' *Thüillieria* palota felé folytatta menetelét az örvendező sokaság között. A' fejer zászlót a' Princznek belépésekor függesztették ki ezen fényes uralkodói épület' közep tornyára.

Páris Aprilis 16-dikán.

Ő Cs. K. Apostoli Felsége 14-dikben *Grosboisba* (a' melly két órányira esik Páristól) megérkezvén, meghált, hogy onnét tartsa a' következő napon a' maga közönséges Párisba való bemenetelét. Apr. 15-dikén reggeli 8 órakor útnak indult ő Felsége hintóban a' fő városnak *Charentoni* sorompójáig, a' hova ő Felségének az Orosz Császár, Prusszus Király, a' Párisban lévő minden Generálisok, 's az idegen Udvaroknak itt lévő Követeik és Ministereik ló háton eleibe jöttek vala; itt lóra ült ő Cs. K. Felsége is; 's útját a' *Charentoni* útzán, a' régi Bastilla piatzán által a' XV-dik Lajos piatza felé, a' katonaság kettős sorai között folytatta. *Monsieur*, a' birodalom' Gen. Lajtinantja, a' Frantzia Marschalloktól 's egyéb Generálisoktól kísértetvén, 's éppen ő Cs. K. Felsége eleibe a' nevezett sorompó felé menni akarván, útjában ezen piatzon találkozott ő Cs. K. Felségével. Az úttzákat és piatzoikat véghetetlen örvendező sokaság borította-el. A' nevezett piatzon magok előtt marsiroztatták-el a' Monárchák a' fegyverben álló seregeket, mellyeknek számok valami 25 ezer emberre telhetett. A' parádé u-

tán a' maga szállására kísérték ő Cs. K. Felségét a' több Monárchák, a' Princz *Borghese'* palotájába. *Monsieur* béműtatta ő Felségének a' Marschalokat, melly után ő Cs. K. Felségénél ebédeltek a' Monárchák és Princzek.

Ezen estve nagy énekes játékra mentek ő Felségek. *Monsieur* a' maga Fr. országba való vissza jövetelétől fogva ma volt először theatromon; 's az eddig való Császári, de már most Királyi mindenféle címerekkel ékeskedő lözsiba való béülésekor nagy örömmel fogadtatott. Utána nem soká béérkeztek ő Felségek az Austriai és Orosz Császárok 's a' Prusszus Király a' számokra elkészítettve lévő lözsiba. Bajos volna azt az örvendezést leírni, melyet a' közönség az Austriai Császár ő Felsége' látására kiműtatott, midőn a' lözsi párkányánál megjelent ő Felsége. Ezek a' kiáltások hallattattak ezer felől: *Éljen Ferrentz Császár!* éljenek a' mi szabadítóink és megtartóink! *éljen a' Király!* —

Az első actus után meglátogatta *Monsieur* a' szövetséges Fejedelmeket a' magok lözsijokban, a' kik azt az opera és Ballet között való nyúgvás alatt vissza adták azt a' sokaságnak ismét az előbbenihez hasonlító véghetetlen *éljen* kiáltásaik között ő Kir. Hertzegségének. Leg elragadóbb volt azonközben mind ezek között a' közönség örvendező kiáltozása akkor, mikor az Operának bérekesztő éneke előtt a' theatromra egy papiros tekerts leesvén azt egy jádzó felvette, kibontotta, és *Lays* nevű énekesnek által adta, ki az azon lévő 3 versekből álló, 's ezen ditösséges alkalmazosságra készült éneket elénekelte. A' játékok alatt végig a' theatromban maradtak ő Felségek.

Páris városa egészszen levetette az előbeni hadi ábrázatot, 's békességes ábrázatba öltözött; a' nemzeti testőrző seregek és a' szövetséges Fejedelmek' seregeik együtt tesznek minden katonai szolgálatot, együtt paradiroznak 's barátkoznak. A' külömb-

külömb Udvarok' Ministereik naponként öszszegyülekeznek az Austriai külső dolgokra ügyelő Cs. K. Ministernél Hertzeg *Metternichnél* Conferentziára. A' seregek meghatározott lineák között nyúgosznak Frantzia országnak külömbkülömb tartományokban ; a' régi Frantzia ország lineáján kívül fekvő váraknak a' Frantzia seregek által való odahagyattatások, 's a' minden órán megkészülendő fundamentomos tikkelyek, nem soká az egész Európára kiterjedő békességes Kötésre is útat nyitnak. —

Napoleon még *Fonteneibleauban* van valami 400 régi testőrzőivel. Április 17-dikén indul útnak a' már meg nevezett Austriai, Orosz, Anglus, és Pruszsus Generálisoktól kísértetvén, *Elba* szigete felé. — A' Császárné *Mária Louisa, Rambouilletban* van, a' hova ő Felsége az Austriai Császár ma kiútazik hozzá, 's a' hol Császárné ő Felsége még néhány napokig tartózkodván, itt fogja az Orosz és Pruszsus Felségeket fogadni, a' kik meglátására oda fognak menni. — A' Svétziai Koronaörökös April. 13-dikára vírradó éjjel megérkezett Párisba, más nap délután a' *Monsieur'* látogatására ment, a' ki azt néki az nap estve vissza adta.

Ápril. 14-dikén ilyen határozást tett a' Senátus: —,

„A' Senátus a' Provisoriai Országlószéknek javallását fontolás alá vévén, és egy 7 személyből álló Biztosságnak vélekedését meghalgtván, meghatározza, hogy a' Provisoriai Országlás az *Artéziai* Gróf ő Királyi Hertzegségének, *Ország' Generál Lajtinantja* titulus alatt, által adattassék addig, míg *Lajos Stanislaus Xaverius* a' Frantzia Országi thrónusra meghívattván, a' *Constitutzionális Aktát* megerőssíti. Továbbá meghatározza a' Senátus, hogy ezen végzését ezen estve maga az *Atéziai* Grófnak általadja. — Aláírták: Hertzeg *Benevent*, előlülő; Gróf *Valence*, Gróf *Pastoret*, titoknokok.

Azon végzések között, mellyeket a' Provisoriai Országlószék, a' maga hatalmának az *Artéziai* Gróf kezébe való tevése előtt kiadott, mint nevezetesebbek ezek jöttek - ki az újságlevelekben: — 1) Kitudódván, hogy azon Fejedelemnek parantolatjára, a' ki Aprilis' 3-dikán a' thrónusról letétetett, Páris városának a' szövetséges seregek által lett elfoglaltatása előtt néhány napokkal, innét feles pénz summák az országnak külömbkülömb részei felé elvitettettek, 's ezen summák külömbkülömb kassáknak a' tartományokban történt kiragadoztatások által is öregbítették, sőt hogy ezt a' kiragadoztatást még a' magistratusok 's ispotályok' kassái is el nem kerúlték, meghatároztatik: hogy mindazok, a' kiknél e'féle ragadománybéli pénzek letétettek, azokrol a' Polgármestereknél haladék nélkül tegyenek jelentést, 's a' summákat a' kassákba adják - bé; hasonlokáppen tselekedjenek mind azok, a' kik ezen summákat szállítják, valamint szintén azok a' Kommendáns tisztek is, a' kik az e'féle szállítványok mellé vannak rendeltetve. Az előljárók mindenütt minden erővel letartóztatni köteleztetnek az e'féle szállítványokat. Ha ellenkezőképpen tselekesznek, személyekkel és javaikkal tartoznak felelni. — 2) A' leveleknek és újságoknak szabad járása haladék nélkül állittasék vissza, és oltalmaztassék; a' ki ezt akadályoztatja, fogattassék - el, 's mint Felségáruló állittassék itélőszék' eleibe. — 3) Generális Gróf *Hammerstein*, Májor *Lötzw*, és azok a' több Pruszsus tisztek, a' kik a' *Saumuri* várba vannak zárattatva, ő Eminentziája Cardinális *Mathei* a' Szent Collegium Dekánnya, a' ki *Alaisben* ül fogságban, 's több más Caridinálisok, a' kik Fr. országban külömbkülömb helyeken fogva tartatnak, haladék nélkül bocsáttassanak szabadon minnyájan. — 4) Minthogy kitudódott, hogy a' *Genti* megyebéli Semináriumból 236 ifiú papok, 's ezek között 40 Diaconusok és Al-Diaconusok az 1813-

dik esztendőben *Weselbe* vitették, hogy ott pattantyús (ágyuzó) szolgálatot tegyenek: ezennel parantsoltatik, hogy őket onnét haladék nélkül botsássák-el. — 5) A' *Tournayból Cambraybe* fogságra vitett Püspöki Káptalan' tagjai haladék nélkül botsáttassanak szabadon. — 6) Tudára esvén a' Provisoriai Országglószéknek, hogy az 1811-dik esztendőnek vége felé 800 Spanyol parasztok, kik *Figuerás* várában fogságra estek vala, a' *Bresti* és *Rocheforti* fogházakba zárattatván, mint más bünösök vason szenvednek és dolgoznak; a' kik ellen ez a' tsak azért elkövettetett erőszak, hogy hazájokat védelmezték, az embereket, Frantziákat, és az Európai nemzeteknél szentnek tartató törvényeket egy formálag megbántja: meghatározza, hogy ezek a' parasztok haladék nélkül küldettesenek vissza az első Spanyol csoportokhoz. —

Az *Orleans* és *Blois* felé vivő úton némely újságlevelék szerint 44 millió *Specieseket* (nem írják aranyokat-é vagy pedig tallérokat) fogtak-el és tartóztattak-le, mellyek a' Napoleon parantsolatjára Párisból vitették-el — a' melly történetről azonban nem emlékeznek minden újságlevelék.

Még hivatalának letevése előtt April. 18-dikán határozta-meg a' Provisoriai országglószék azt is, hogy a' Frantzia földön találtató minden hadi foglyokat vissza küldjön a' magok hazáikba, meghíván minden idegen Hatalmasságokat, hogy ezek is minnyájan hasonló tselekedjenek a' nállok találtató Frantzia hadi foglyokkal. — *XVIII-dik Lajos* Frantzia Királyt minden órán várták a' *Boulognei* partokra Angliából, a' honnét már útnak indult volt. Elindulása előtt kikérte és nyerte az Angliai Régens Princztől, hogy ő is botsásson vissza hazájokba minden Frantzia hadi foglyokat. — A' *XVIII-dik Lajos* kísérői között van nevezetesen a' *Rheimsi* hajdani

Érsek *Talleyrand* is, a' ki a' Királyt sohol el nem hagyta a' maga bujdoklásai-ban.

A' Frantzia armádáknál hazájokba botsáttatik a' katonaságnak egy része, és minden erősségeknek építetések félbeszakasztatik.

Carnóthoz az Antwerpiai Kormányzóhoz egy Kurir érkezett Párisból Aprilis 13-dikán olyan parantsolattal, hogy egyszerre minden ellenségeskedést szakaszson félbe, melyhez képest azonnal minden kapuk megnyittattak 's a' belsők és külsők között való közösülés helyre állított. — Orosz Generális *Bennigsen*, a' *Hamburgot* ostromló seregek' vezére, a' Brémai újság szerint tudósította az *Ecklingi* Hertzeget, a' Hamburgi Komendánst, a' Párisban történt változások felől: hanem minthogy ez a' Marschal (Davoust) a' dolognak hitelt adni nem akart, megengedte neki Gen. *Bennigsen*, hogy egy tisztet küldhessen el bizonyos kíséret alatt Párisba. Az alatt pedig minden ellenségeskedések megszűntek ezen város körül. — Strasburg April. 16-dikán megnyitotta a' kapukat, 's bebotsátotta oda a' Bádeni seregeket. Hasonlóképpen tselekedett a' Baseli tudósítások szerint 16-dikban *Hünningen*. Kétségkívül ilyen híreket fogunk nem soká venni minden felől.

Olasz Ország.

Az Olasz ország Cs. K. armáda' fő vezérétől F. M. Gróf Belegardétól egy Kurir érkezett a' múlt szombaton estve Bétsbe ezzel a' fontos tudósítással, hogy a' Vice Király a' Frantzia országban előfordult történetek miatt oly terhes környülállások közzé helyezettődött, hogy bizonyos megkínáltatás után e'hónap' 16-dikán az említett Feldmarschal úrral katonai Capitulátzióra lépni jónak találta, melynek feltételei szerint a' fegyvernyúgvás

meg határozottatott, *Velentze*, *Legnano*, *Palma nuova* és *Osopo* a' miéinknek hadék nélkül által adattattak, 's az Olasz országban találtató minden Frantzia seregek hazájokba vissza küldettnek.

A' nevezett várakban találtató sok ágyúzó és egyéb-készületek, 's a' Velentzében lévő feles tengeri erő, mostani tökéletes állapotjokban általadattatnak a' Cs. K. seregeknek, a' Frantzia és Olasz katonaságnak megengedtetik, hogy a' nevezett erősségekből fegyvereikkel és bagázsijokkal egyetemben kijöhessenek 's armadáikhoz elmehessenek.

A' Nápolyi Király Április 13-dikán még verekedett a' Vice-Király' seregeivel; armádáját ezen a' napon a' *Tarón* által szállította, 's az ellenséget ennek leg vakmerőbb ellentállása mellett is minden fegyvéseiből kinyomta; néki közel 900 emberből álló kárt tett, 1 Batalionkomendánst, 8 egyéb tiszteket, 's több mint 400 embert elfogott. Egy zászlót is nyert. Hanem miad ezek még a' Vice-Király' Capitulatioja előtt történtek, melyről azolta a' Nápolyi Király is tudósítatván, kétségkívül a' tsendesség itt is helyre állott.

A' Vice-Király' anyja *Josephina* Császárné, a' Napoleon első felesége, útját a' fíjához *Majland* felé folytatván, *Turinon* jött által. (A' Napoleon anyjáról azt írják, hogy familiájának több tagjaival egyetemben *Marsiliában* tartózkodik).

A' Pápa *Imola* városában töltötte a' Husvéti innepi napokat, a' hol a' minden felől oda gyűlő hívők' sokaságát áldásnak osztogatásával vigasztalta.

Paduában nagy örvendezéssel innepelték Apr. 12-dikén a' Szövetséges seregeknek Párisba való bemeneteleket.

A' *Cortese*k választ kaptak a' magok Királyoktól, 's azt Mártzius' 24-dikén a' magok gyűlésekben közönségesen felolvasták. A' válasz ez: —,

„*Valenczeyből*, Mártz. 10-dikén, 1814. Annak a' levélnek foglalátja, mellyet a' Kormányozószerk hozzám Jan. 28-dikán írt, és *Don Palafox Jósef* által adott, nékem igen kedves vala. Láttam belőlle, melly nagy esdekléssel kívánja a' nemzet az én visszameneteletemet. Az én buzgó óhajtasom is ez, azért, hogy a' Spanyol földre visszaérkezvén, minden iparkodással dolgozhassak alattvalóimnak (*Vasallusaimnak*) boldogságokon, a' melyre ily sok tekintetben köteles vagyok. A' mi a' Corteseknek helyreállítatásokat, 's az én jelen nemlétem alatt a' haza javára tétetett egyéb dolgokat illeti, ezek az én Királyi célzásaimmal megegyezvén mindenkor meg fogják nyerni az én helybehagyásomat. —,

„*Ferdinandus*.

B é t s.

Az az innepi kegyes solennitás, mellyet ő Cs. K. Felsége a' Római Catb. Anyaszentegyház' fejének szerentsés megszabadulására nézve a' maga Statusaiban rendelt, Bétsben tegnap előtt tartatott a' Sz. István nagy templomában, a' hol minden itt lévő előljárói Karok öszszegyülekezvén, déli tízenegyedfel órakor Felséges Asszonyunk is megjelent a' Cs. Felséges familiával, és a' hozzájuk tartozó Udvarnokokkal. A' Szent ájtatosság a' bástyákra kiszegzetett agyuknak dörgések alatt ment véghez. — Misét az ide való Érsek mondott

Április 23-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 190 1/4 forintot Váltótzédalában. — Egy Császár aranyért 8 f. tot és 45 2/3 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 29.

A' Magyar Kurir 33-ik darabjához.

A' 31-dik számú M. Kurirban a' 171-dik lapon emlékeztünk a' *Koblenczi* újságból Napoleonnak egy bulletinjéről. Ezt, mint leg utolsót, már csak ennyiben is nevezetesnek tartják a' Historiára nézve. De nevezetes ez arra a' kibotsátkozásra nézve is, mellyel a' bulletin' írója ezen szomorú környülállások között illette a' Párisiakat: —,

„A' Császár az *Aube* mellett le felé folytatván útját, megérkezett a' Párisi tőkre; gondolni lehet, melly nagy keserűséggel és bámulással kellett itt néki halani azt, hogy az ő fő városa félelmesen és kétségbeeső módon kapitulált legyen. Ő a' Párisiakra bízta vala a' maga szeretetének 's a' nemzeti ditsősségnek zálogait; ők gyalázatossan elárulták ezeket; 800 ezer lelket, ha bátorsággal és haza szeretettel eltelve lettek volna, megreszkettettek volna az ellenséget; a' város'kerületei megtartatható állapotban voltak helyeztetve, és 300 ágyuk által védelmeztettek; a' nemzeti testőrző seregek esküvessel ígérték vala meg a' Császárnak, hogy védelmezésére életjüket is le fogják tenni; a' kapuk előtt 40,000 emberekből álló sereg állott készszen a' városnak védelmezésére, míg az alatt a' Császár maga egymag nem győzetett sereggel sietett annak segítségére. *Páris* városa egy őrvénnyé lehetett volna az ellenségnek elnyelésére: ő pedig készebb vala magát, minden segedelem eszközeivel, annak által adni. Megparantsolta a' Császár, hogy Parist töröljék - ki az ő első rangú (úgy nevezett *Jó*) városainak laistromjokból. A' Császár' fő városa ezentúl az ő lógerei fognak lenni. A' Senátus is félelmesen (kitsiny szívű mó-

don) viselte magát, 's megsértette kötelességét: ő ezért azt a' megaláztatást fogja szenvedni, hogy azon helyen, a' hol eddig az ő törvényes Fejedelmének, a' ki őtet ditsősséggel fedte - bé, a' maga hódolását ily sok ízben bémutatta, most az idegenek körül tegyen szolgálatot. A' Császár jótéteményekkel töltötte - bé Páris városát; az esztendőnként kijött finántziai számadások megmútatják, mennyit költött reá a' lefolyt 14 esztendők alatt. A' Császár most a' maga seregének meggyengülése nélkül Déli Frantzia országba vonnya magát vissza a' tartalék seregekhez, a' honnét nem soká visszatérvén számot fog venni azoktól, a' kik a' magok legszentebb kötelességeiket elárútták. A' Császár nem esik kétségbe a' maga szerentséje eránt, és reá nem veheti magát arra, hogy azt a' thrónust, mellyet ily sok triumphusok tettek ditsőségessé, valamelly rút gyalázatal megmótskolja. Ezért oszlatta-elő a' *Chatilloni Congressust* is, 's nem fog Frantzia ország semmi békességre jutni, ha azt néki betsülete' megtagadásával kell megnyerni.“ — (Ezek valának e'szerént azoknak a' fennhéjjazó Frantzia bulletinek utolsó szavaik, mellyekkel a' M. Kurir Írói is ily sok esztendőktől fogva kéntelenítették tölteni leveleiket. Nem megérdemlették - é ezek a' szavak a' mi historiai Aktáink közzé való béiktattatást, avvagy csak azért is, hogy mi, a' kik ezeknek írásokkal ily régen bajlódunk, ezekből az utolsó kérkedékeny szavakat is leírhattuk. Éljenek a' M. Kurirnak azon tisztelt Olvasói, a' kik ezeket ebben, mint bizonynal tudjuk, gyakran boszszankodva ily sok esztendőkig olvasták! A' Kurir' mostani Írói több Fran-

zia *Császári* büllentékekkel nem fognak szolgálni Olvasóiknak!)

Nem illenek - é ide igen szépen egy mai írónak szavai, a' ki az 1813-dik esztendő, mint az 1814-diknek fenn szóval kiáltozó előpostáját le akarván festeni, e' képpen végzi rajzolatját: —,

„Nagy, rettenetes, az emberi nemzet Krónikájában örökre emlékezetes esztendő! Minémű tanúságot adsz te a' jelenvaló, minémű intést a' jövő világnak? Mitsoda tüneményekkel jelensz-meg a' börtseknek szemek előtt? Napkeleten *Moskaut* borították-e a' lángok; nyugoton a' gyalázzattal illetett Spanyolok bosszúálló tüze lángol. Az Oroszok több mint 200 ezer megfagyott Frantzia holt testet égetnek össze, míg az alatt a' Frantziák az Anglus kereskedő portékákat égetik. A' proklamáltatott Leogyei Királyságot egészen oda hagyják a' Frantziák, míg az alatt az ő két hűséges barátjaik a' Szakszoniai és Dániai Királyok a' szövetséges Fejedelmeknél találják-meg a' magok megtartatásokat. A' Westpháliai Király Frantzia országba fut bé; *Lucian* Angliába tartózkodik; *Lajos*, ki a' Hollandiai nemzet' elnyomására néki adatott Koronát a' maga kemény szívű bátyjának vissza adja, Ausztriában keres mehedékhelyet; Frantzia ország csak a' maga 20 esztendőktől fogva való győzedelmeit emlegeti, míg azomban a' *Lipsiai* tsata egyszerre kiöltja ezen tüneményeknek egész emlékezeteket. Ezek az ígész szavak: *Marengo*, *Austerlitz*, *Jéna* egyszerre elenyésznek; a' Rénsi Szövetség elbomlik; egész Német Ország fegyverhez kap, 's vissza veszi a' maga 8 esztendők előtt elvesztett szabadságát, 's a' többi, 's a' többi. Itt summásan mind elő hordja az író z' már tudvalévő új történeteket, 's e' képpen végzi szavait: —,

Hannovera vissza tér Angliához, Hessen-Kassel a' maga régi Fejedelméhez; Napoleon úgy ítél, hogy a' Németeket a' hideg leli. Egész Európa' hadi ereje a'

Frantzia határoknaál áll; Napoleon azokközben még is parautsolni akar a' környőlállásoknak. Az Oroszok, Austriaiak, Pruszsusok, Bavarusok, Württembergusok, Westpháliaiak, 's több mások *Helvétzián*; Hüller és Bellegarde *Olasz országban*, a' Pruszsusok és Svétziaiak *Hollandián*; Wellington, az új *Fabius Cunctator*, Bayonnén és Bourdeaux városán által benyomúlnak Frantia országba. Fr. országnak a' Réns' mentiben 's azon túl három sorból álló tsak nem megvehetetlen várai vannak, 's ezeknek a' Szövetségesek Helvétzián által kerülnek a' hátok megé. — Szakszonianak Királya, Frantzia országnak hűséges barátja Pruszsia országban él mint fogoly; a' Spanyolok' Királya pedig, hajdan Frantzia ország' szövetséges, Frantzia országban tartatik mint fogoly. A' Napkeleti Ázsiai nemzetek, Kozákok, Kirgisek, Baskirek, Kalmukok, Buchariaiak, 's Tatórok Frantzia országban tsapnak kezét a' Fionuokkal, Slávusokkal, Magyarokkal, Austriaiakkal, Csehekkal, Pruszsusokkal, 's egyéb Németekkel, Hollandusokkal, Svécusokkal, Dánusokkal, Anglusokkal, Spanyolokkal, Portugallusokkal, azért, hogy Frantzia országot 's Európát megtarthassák, 's közönséges békességet szerezhessenek. — Valósággal ezek mind oly megjelenések a' világ' theátromán, a' milyeket a' História soha sem látott, és ezután sem fog soha látni! Mind ezek azért történtek, hogy annál jobban meggyőzzék a' világot ezen igazságról, hogy az uralkodók' hatalma a' népeknek szeretetekben áll; hogy a' nemzetek' szabadságát senki meg nem bántja büntetetlenül; hogy tsak a' Státusoknak bizonyos fonterányúságba való helyheztetődések tarthatja-fenn a' közöttök való tsendességet és békességet; 's hogy tsak az igazságos, nemes, 's az egyenességen és virtuson fundáltatott politika lehet tartós, a' tsalárd politika ellenben, maga magában hordozza önuönveszedelmét.“